

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Батанова Л. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри морського та митного права
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Соцький А. М.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри соціального адміністрування
та гуманітарних комунікацій
Чернівецький інститут
Міжнародного гуманітарного університету
м. Чернівці, Україна*

Реалізація державної політики у сфері митної справи пов'язана із вирішенням ряду складних політичних, економічних, соціальних і правових проблем, оскільки реальний стан справ в державі та суспільстві не відповідає вимогам часу. Мають місце погіршення рівня захищеності населення, велика кількість протиправних посягань на права і свободи громадян, власність, громадський порядок і громадську безпеку, порушення митних правил, особливо правопорушення пов'язані з ухиленням від сплати митних платежів тощо.

Переважну більшість зазначених завдань митні органи України виконують під час здійснення правоохоронної діяльності в сфері митної справи. Все частіше виявляються випадки добре організованого та ґрунтовно підготовленого незаконного переміщення через митний кордон великих партій товарів, в першу чергу, підакцизних, сировини, матеріалів тощо. Це свідчить про те, що боротьба з митними правопорушеннями вийшла на якісно новий рівень, який потребує від працівників митниць підвищення професіоналізму та організованості. А це, на нашу думку, неможливо без жорстокої централізації, своєчасного та точного виконання поставлених завдань.

Питання адміністративної відповідальності за порушення митних правил висвітлювались в наукових роботах учених-адміністративістів С.В. Ващенко, С.Т. Гончарука, І.П. Голосніченка, Д.П. Калаянова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, О.І. Остапенка, М.М. Тищенко, Н.В. Хо-

рошак. Дослідженню окремих питань порушень митних правил та провадження у справах про порушення митних правил торкалися у своїх працях такі відомі учені митно-правової науки як Є.В. Додін, С.Ю. Дьоміна, Д.В. Приймаченко, О.П. Федотов, В.В. Ченцов та інші.

Проте очевидно, що сьогодні держава переживає критичний стан. Із введенням воєнного стану в Україні політична, економічна ситуація в країні характеризується комплексом складних, часом суперечливих процесів, тенденцій і явищ [1].

Велике значення адміністративної відповідальності в охороні суспільних відносин пояснюється, перш за все тим, що адміністративні проступки є одним з найпоширеніших видів правопорушень. Велика кількість і невелика шкідливість (кожного окремо) цих проступків потребує порівняно простого порядку застосування заходів реагування. Це необхідно для швидкого дисциплінуючого впливу на винних з метою економії часу та сил як державних органів, так і самих порушників. До того ж для виявлення порушень митних правил частіше за все потрібні не тільки юридичні, а й спеціальні технічні, економічні, санітарні, агрономічні та інші знання (ст. 319, 558-562 Митного кодексу) [2]. Підвищення ефективності боротьби з адміністративними порушеннями митних правил, які через свою поширеність завдають значної шкоди економіці нашої держави, потребує не тільки активізації зусиль спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державної митної справи, але й посилення правовиховної роботи серед населення, особливо прикордонних регіонів нашої країни, роз'яснення законодавства про адміністративні правопорушення з метою забезпечення належного його виконання тощо.

Адміністративно-карні замаху на митні правила належать до розряду найбільш шкідливих антисуспільних проявів та, на нашу думку, можуть розглядатися у вигляді таких блоків правопорушень:

а) правопорушення в місцях переміщення предметів через митний кордон (ст. 468, 469, 471);

б) правопорушення, що виникають у зв'язку з оформленням документів і здійсненням митного забезпечення (ст. 472, 474);

в) порушення строків доставлення в митницю призначення предметів та документів для переміщення через кордон (ст. 470, 473, 475);

г) порушення щодо митних режимів (ст. 477-481);

д) правопорушення, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів (ст. 483-485).

Слід зазначити, що хоча розподіл порушень митних правил на такі блоки є умовним, це може сприяти утворенню бази для наукової класифікації даної категорії адміністративно-карних проступків.

Адміністративну відповідальність можна розглядати у вигляді ефективного інструменту припинення будь-яких правопорушень, в тому числі і спрямованих проти митних правил інструмент попередження будь-якої протиправної поведінки.

Зі змісту ст. 485 МК України випливає, що склад вказаного порушення обумовлює наявність в діях декларанта особливої мети – ухилення від сплати податків та зборів, або зменшення їх розміру, та вини у формі прямого умислу. Відповідно до ч.ч. 5, 6 ст. 69 МК України під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТЗЕД, вирішення яких потребує додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо.

Особливо необхідно звернути увагу на питання адміністративної відповідальності за ухилення від сплати митних платежів під час дії воєнного стану було внесено певні зміни до санкції ст. 485 та ст. 471 Митного кодексу України [3].

Зокрема, в новій редакції викладено ст. 471, яка передбачає штрафи за недекларування товарів, що переміщуються через митний кордон:

недекларування валюти, сума якої перевищує в еквіваленті 10000 євро, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 20 відсотків суми, що перевищує дозволу;

недекларування товарів заборонених або обмежених до ввезення або вивезення (крім валюти) тягне за собою накладення штрафу у розмірі трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією таких товарів або без такої;

недекларування товарів (крім вищезазначених) тягне за собою накладення штрафу в розмірі 30 відсотків вартості цих товарів.

Також встановлюється можливість в разі укладення мирової угоди між особою та митним органом поміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил у митні режими імпорту або експорту з обов'язковим дотриманням заходів тарифного та нетарифного регулювання, в тому числі сплатою належних митних платежів, та за умови внесення до державного бюджету коштів в розмірі, що дорівнює сумі штрафу, передбаченого санкцією відповідної статті, із застосуванням коефіцієнту 1,3.

Раніше ст. 471 МК «Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю» передбачала накладення штрафу в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством, – також конфіскацію

цих товарів. 21 липня 2021 року Конституційний суд визнав неконституційними окремі положення статті 471 Митного кодексу України, а саме «а у разі якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, – також конфіскацію цих товарів».

Новий закон привів положення ст. 471 МК у відповідність до рішення Конституційного Суду та врегулював питання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення порядку переміщення товарів через митний кордон України.

Література:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64. URL <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 86 (4730). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо адміністративної відповідальності громадян за порушення митних правил: Закон України від 16.02.2022 р. № 2058-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 14. ст.47. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2058-20#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-3>

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ КРИПТОВАЛЮТНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ В УКРАЇНІ

Биков І. О.

*кандидат юридичних наук, адвокат,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Доволі часто в сучасній правозастосовній практиці та в буденному житті поняття електронних та цифрових грошей, як віртуальних активів часто ототожнюється із віртуальними грошима та криптовалютою. Як відомо, частина 5 статті 3 Закону України «Про платіжні послуги» встановлює, що електронні гроші, які є номінованими в валюті гривня, та цифрові гроші вже використовуються фізичними та юридичними особами